

עין משפט
גזר מצוה

1 א מ"י פ"ו מהלכות
שבת ה' א'
1 ב מ"י ט"ז הלכה ט'
2 ג ד ה ט"ז הלכה
ט'

י"א:

שהן בעשר אמות. לא שייך למפוך מנייח אלא לאשמעין
דפריך בפ"ק דקדושין (דף ט.) כיון דלא השמיענו מנין פרות:
בבב"ר שתיים עשרה כ"ע א"א פ"י. הוה מ"י למנקט בבב"ר אמת
עשרה ושלש ומשהו ולא דק: רב פפא בריהא א

שמי"י י"ה. והא דמטי לעיל אנרייתא
ימירות על שלש עשרה היינו נתמ
דשמעה: וא"א איתא זו היא מחיצה
וזה היא מחיצה טיבעי י"ה. קשה
הכלא פשיטא ליה להארכת דיומדין
עדיפי מפשוטין ועליל אלכ"א דר"מ
משמע ליה איפכא וי"ל דלעיל בעי
הכי דכי נמי נאריך דיומדין יהיה
פרוך מרובה דלא פשוטין עדיפי
דליכא הכי ט"ז אל"א הכא איירי
בנחב הרבה שאל נאריך הדיומדין
יהיה עומד מרובה דקמתי אי אמת
מודה נדיר וסבר ומוקף שאלילו
ימי י' כוין או יותר מותר לכך פריך
ספיר זו מחילה וזו מחילה מנעי ליה:

דהדקן
ארי"ך יות"ר בת"ל חיצ"ת חצ"ר שיבש"ה סימן: בעא מיניה אב"י מרבה האר"ך
בריומדין כשיעור פשוטין לר"מ מהו א"ל תניתיה ובלבד שירבה בפסין מאי
לא רמארך בריומדין לא דמפיש ועביד פשוטין א"ה היא ובלבד שירבה
בפסין עד שירבה פסין מיבעי ליה תני יעד שירבה פסין א"ד א"ל תניתיה
ובלבד שירבה בפסין מאי לאו דמפיש ועביד פשוטין לא דמארך בריומדין
הכי נמי מסתברא מדקמתי ובלבד שירבה בפסין ש"מ בעא מיניה אב"י
מרבה יותר משלש עשרה אמה ושליש לר' יהודה מהו פשוטין עביד או
בריומדין מאריך א"ל תניתיה יכמה הן מקורבין כדי ראשה ורובה של פרה
וכמה מרוחקין אפי' כור ואפי' כורים ר' יהודה אומר בית סאתים מותר יותר
מבית סאתים אסור אמרו לו לר' יהודה אי אתה מודה בריר וסדר ומוקפה
וחצר אפילו בת חמשת כורים ואפי' בת עשרה כורים שמותר אמר להן זו
מחיצה ואלו פסין ואם איתא זו מחיצה וזו (היא) מחיצה מיבעי ליה הכי קאמר
זו תורת מחיצה עליה ופרצותיה בעשר ואלו תורת פסין עליהן ופרצותיהן
בשלש עשרה אמה ושליש בעא מיניה אב"י מרבה תל המתלקט עשרה מתוך
ארבע נידון משום דיומד או אינו נידון משום דיומד א"ל תניתיה ר' שמעון בן
אלעזר אומר י"היתה שם אבן מרובעת רואין כל שאילו תחלק ויש בה אמה
לכאן ואמה לכאן נידון משום דיומד ואם לאו אינו נידון משום דיומד רבי
ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה אומר היתה שם אבן עגולה רואין כל
שאילו תחלק ותחלק ויש בה אמה לכאן ואמה לכאן נידון משום דיומד רבי
לאו אינו נידון משום דיומד כמאי קא מפלגי מר סבר חד רואין אמרינן תרי
רואין לא אמרינן ומר סבר אפי' תרי רואין נמי אמרינן י"בעא מיניה אב"י מרבה
חיצת הקנים קנה קנה פחות משלשה נידון משום דיומד או לאו אמר ליה
י"תניתיה יהיה שם אילן או גדר או חיצת הקנים נידון משום דיומד מאי לאו
יקנה קנה פחות משלשה לא גודריתא דקני אי הכי היינו אילן ואלא
מאי קנה קנה פחות משלשה היינו גדר אלא מאי אית לך למימר תרי גווי
גדר הבא נמי תרי גווי אילן איכא גודריתא דקני קא מיבעיא ליה
גודריתא דקני מאי א"ל תניתיה היה שם גדר או אילן או חיצת הקנים נידון
משום דיומד מאי לאו גודריתא דקני לא קנה קנה פחות משלשה אי
הכי היינו גדר ואלא מאי גודריתא דקני היינו אילן אלא מאי אית לך למימר

עושיין פסין פרק שני עירובין

שן כעשר אמות ששה נקר. ולקמן פריך מאי כעשר הא עשר
מכוונות הן: כ"ג ו"ד. שמונה נקר ילאו מכלל שלש עשרה ולכלל
י"ד לא נלא ד"ג אמה ושליש הן: בבב"ר רחב שמונה אפי' לר"מ
לא נענין פשוטין דכי מרחיק כדי רשעה ורובה דהיינו שמי אמות לכל

שהן כעשר דברי ר"מ ר' יהודה אומר בשלש
עשרה אמה וכארבע עשרה אמה כעשר הא
עשר היויין משום דבעי למיתנא סיפא בשלש
עשרה (6) בשלש עשרה טפי היויין משום דבעי
למתני כארבע עשרה וכארבע עשרה הא לא
הויא אמר רב פפא י"תירות על שלש עשרה
ואינו מגיעות לארבע עשרה א"ר פפא בבב"ר
שמונה דכ"ע לא פליגי דלא בעינן פשוטין
בבב"ר שתיים עשרה דכ"ע לא פליגי דבעינן
פשוטין כי פליגי משמונה עד שתיים עשרה
לר' מאיר בעינן פשוטין לר' יהודה לא בעינן
פשוטין ורב פפא מאי קמ"ל תנינא רב פפא
בברייתא לא שמיע ליה וקמ"ל בברייתא:

הארכה
ארי"ך יות"ר בת"ל חיצ"ת חצ"ר שיבש"ה סימן: בעא מיניה אב"י מרבה האר"ך
בריומדין כשיעור פשוטין לר"מ מהו א"ל תניתיה ובלבד שירבה בפסין מאי
לא רמארך בריומדין לא דמפיש ועביד פשוטין א"ה היא ובלבד שירבה
בפסין עד שירבה פסין מיבעי ליה תני יעד שירבה פסין א"ד א"ל תניתיה
ובלבד שירבה בפסין מאי לאו דמפיש ועביד פשוטין לא דמארך בריומדין
הכי נמי מסתברא מדקמתי ובלבד שירבה בפסין ש"מ בעא מיניה אב"י
מרבה יותר משלש עשרה אמה ושליש לר' יהודה מהו פשוטין עביד או
בריומדין מאריך א"ל תניתיה יכמה הן מקורבין כדי ראשה ורובה של פרה
וכמה מרוחקין אפי' כור ואפי' כורים ר' יהודה אומר בית סאתים מותר יותר
מבית סאתים אסור אמרו לו לר' יהודה אי אתה מודה בריר וסדר ומוקפה
וחצר אפילו בת חמשת כורים ואפי' בת עשרה כורים שמותר אמר להן זו
מחיצה ואלו פסין ואם איתא זו מחיצה וזו (היא) מחיצה מיבעי ליה הכי קאמר
זו תורת מחיצה עליה ופרצותיה בעשר ואלו תורת פסין עליהן ופרצותיהן
בשלש עשרה אמה ושליש בעא מיניה אב"י מרבה תל המתלקט עשרה מתוך
ארבע נידון משום דיומד או אינו נידון משום דיומד א"ל תניתיה ר' שמעון בן
אלעזר אומר י"היתה שם אבן מרובעת רואין כל שאילו תחלק ויש בה אמה
לכאן ואמה לכאן נידון משום דיומד ואם לאו אינו נידון משום דיומד רבי
ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה אומר היתה שם אבן עגולה רואין כל
שאילו תחלק ותחלק ויש בה אמה לכאן ואמה לכאן נידון משום דיומד רבי
לאו אינו נידון משום דיומד כמאי קא מפלגי מר סבר חד רואין אמרינן תרי
רואין לא אמרינן ומר סבר אפי' תרי רואין נמי אמרינן י"בעא מיניה אב"י מרבה
חיצת הקנים קנה קנה פחות משלשה נידון משום דיומד או לאו אמר ליה
י"תניתיה יהיה שם אילן או גדר או חיצת הקנים נידון משום דיומד מאי לאו
יקנה קנה פחות משלשה לא גודריתא דקני אי הכי היינו אילן ואלא
מאי קנה קנה פחות משלשה היינו גדר אלא מאי אית לך למימר תרי גווי
גדר הבא נמי תרי גווי אילן איכא גודריתא דקני קא מיבעיא ליה
גודריתא דקני מאי א"ל תניתיה היה שם גדר או אילן או חיצת הקנים נידון
משום דיומד מאי לאו גודריתא דקני לא קנה קנה פחות משלשה אי
הכי היינו גדר ואלא מאי גודריתא דקני היינו אילן אלא מאי אית לך למימר

מאריך הא מחילה היא: ופירושא. אוקרת ביתא מעשר: ואלו פורס פסין עליהן. ויש י"ג אמה בין הארכה להארכה הלכך ביתא
מנית סאתים לא מיתכשר: טל המתלקט י. טפחים: מתוך ד'. אמות. תל משופע אל מדרונו זקוף קודם שימשך ד' אמות עלה ונתלקט
גובהו ל' טפחים וק"ל בהזקק נמס' שנת דף. דלענין שנת היו רשות היחיד הכא מאי אי קאי בנמס' א' מן הדיומדין מי הוי כדיומד
או לא. ולהכי נקט מתוך ד' שאל היה מדרונו משופע יפה ואינו מתלקט לגובה עשרה עד שימשך יותר מד' אמות ואפי' עלה גובהו לשפוע
לעשר אמות ארבע סמיכתא היא: מרובעם. אמה על אמה ואינה מחוסרת אלא חלקה שיעטל עובי שניתיים ומעשה כמרוב דופן לכאן
ודופן לכאן: עגולה. מחוסרת חקיקה לחקוק ולטול בליטת עיגול ולהשוות אמצעה לפיאותיה ותהא מרובעת ועדיין היא מחוסרת חלקה:
אמרי' נמי תרי רואין. לר' ישמעאל ואל נמי ככאן עגולה דמי. לתנא קמא לא אמרינן תרי רואין: חילוק קנים. עשאה לכאן ולכאן למימר
דיומד: גודריתא דקני. קנים מחוברים הרבה כעץ א' סמוך לררך ומלמעלה הן מתפרשין: פרי גווי אילן. אשמעי' אילן שלם דליכא למימר
יחלק ויחלק ואשמעי' האי אפי' דליכא למימר הכי שרי הואיל ותחמי אחד הוא: כדיומד אל"א קנה (6) פחות מג' לא: מאי לאו גודריתא דקני.
ו"ש"מ דלע"ג דל"ן עובי (6) ד"י (6) גובה עשרה אמרינן רואין: לא קנה קנה פחות מג'. דעשי כדיומד ממש וכלל רואין איכא חקיקה מעליא:

מסורת הש"ס

(6) [שבת ט' ע"ג] (7) [מסעי ט"ז] (8) [מסעי ט"ז] (9) [מסעי ט"ז] (10) [מסעי ט"ז] (11) [מסעי ט"ז] (12) [מסעי ט"ז] (13) [מסעי ט"ז] (14) [מסעי ט"ז] (15) [מסעי ט"ז] (16) [מסעי ט"ז] (17) [מסעי ט"ז] (18) [מסעי ט"ז] (19) [מסעי ט"ז] (20) [מסעי ט"ז] (21) [מסעי ט"ז] (22) [מסעי ט"ז] (23) [מסעי ט"ז] (24) [מסעי ט"ז] (25) [מסעי ט"ז] (26) [מסעי ט"ז] (27) [מסעי ט"ז] (28) [מסעי ט"ז] (29) [מסעי ט"ז] (30) [מסעי ט"ז] (31) [מסעי ט"ז] (32) [מסעי ט"ז] (33) [מסעי ט"ז] (34) [מסעי ט"ז] (35) [מסעי ט"ז] (36) [מסעי ט"ז] (37) [מסעי ט"ז] (38) [מסעי ט"ז] (39) [מסעי ט"ז] (40) [מסעי ט"ז] (41) [מסעי ט"ז] (42) [מסעי ט"ז] (43) [מסעי ט"ז] (44) [מסעי ט"ז] (45) [מסעי ט"ז] (46) [מסעי ט"ז] (47) [מסעי ט"ז] (48) [מסעי ט"ז] (49) [מסעי ט"ז] (50) [מסעי ט"ז] (51) [מסעי ט"ז] (52) [מסעי ט"ז] (53) [מסעי ט"ז] (54) [מסעי ט"ז] (55) [מסעי ט"ז] (56) [מסעי ט"ז] (57) [מסעי ט"ז] (58) [מסעי ט"ז] (59) [מסעי ט"ז] (60) [מסעי ט"ז] (61) [מסעי ט"ז] (62) [מסעי ט"ז] (63) [מסעי ט"ז] (64) [מסעי ט"ז] (65) [מסעי ט"ז] (66) [מסעי ט"ז] (67) [מסעי ט"ז] (68) [מסעי ט"ז] (69) [מסעי ט"ז] (70) [מסעי ט"ז] (71) [מסעי ט"ז] (72) [מסעי ט"ז] (73) [מסעי ט"ז] (74) [מסעי ט"ז] (75) [מסעי ט"ז] (76) [מסעי ט"ז] (77) [מסעי ט"ז] (78) [מסעי ט"ז] (79) [מסעי ט"ז] (80) [מסעי ט"ז] (81) [מסעי ט"ז] (82) [מסעי ט"ז] (83) [מסעי ט"ז] (84) [מסעי ט"ז] (85) [מסעי ט"ז] (86) [מסעי ט"ז] (87) [מסעי ט"ז] (88) [מסעי ט"ז] (89) [מסעי ט"ז] (90) [מסעי ט"ז] (91) [מסעי ט"ז] (92) [מסעי ט"ז] (93) [מסעי ט"ז] (94) [מסעי ט"ז] (95) [מסעי ט"ז] (96) [מסעי ט"ז] (97) [מסעי ט"ז] (98) [מסעי ט"ז] (99) [מסעי ט"ז] (100) [מסעי ט"ז]

הגרות הב"ח

(6) נ"ב משום דבעי
למיתני סיפא כעשר
עשרה תנא רישא כעשר
כעשר עשרה הא טפי
הויא: (7) נ"ב ד"ה תרי
גווי וכו' אל"א קנה קנה
פחות: (8) ד"ה תרי גווי
וכי' דל"ן עובי שלשה
גווייה עשרה:

מוסף רש"י

חיצת הקנים. קנים
מחוסרים. חילת טפי
נטועים כמסר מחילה
דלע"ג (10) היה שם
אילן. נכספי נרמית קאי.
היה כחמה הפחות אלן
שעמו אלמא לל"ג וכו'.
(11) או גדר מרובע
אמה על אמה. כל נקר
סמם על אלמא שאלו ררך
שיחא אמה על אמה מי
לחלקו נכמי מחילתא אמה
למדת ומהא למסן או
לדרום (12):

רבינו חננאל

קאמר הללו דיר מוקפה
חצר סתר תורת מחיצה
עליהן ומרמזתן בעשר.
אבל ביראת תורת פסין
עליהן ופירושן כ"ג אמה
שלישית. בעא מיניה אב"י
מיהב תל המתלקט עשרה
מתוך ארבע נידון משום
דיומד אי לא. א"ל
תניתיה. היתה אבן
מובצעת בראש הדיחית,
רואין כל שאילו תחלק
ויש בה אמה לכאן ואמה
לכאן נידון משום דיומד.
ואי לא אינו נידון משום
דיומד. ר' ישמעאל ב"ר
יוחנן כן ברובא אומר
אפילו היא אבן עגולה
רואין כל שאילו תחלק
ותחלק ויש בה אמה לכאן
ואמה לכאן נידון משום
דיומד. [שמעון ב"ר יוחנן]
דחל המתלקט י' טפחים
גובה מתוך ד' אמות אורך
נידון משום דיומד. ומכ
בעא מיניה חיצת הקנים
קנה קנה פחות מג' טפחי'
נידון משום דיומד אי לא.
ופשט ליה מיהא דמיא
היה שם אילן או גדר או
חיצת הקנים נידון משום
דיומד. ואי חיצת הקנים
דקמתי לאו חיצת קנים
(פחות) קנה קנה פחות
משלשין הן. ויחד לא. ואי
חיצת קנים גודריתא דקני
הן. פי' עיקר הקנים שהן
מחוברים כולן באילו קנה
אחד. אי הכי היינו אילן.
כדיומד גודריתא דקני
דומתין לאילן ששיקרו אחד
אמרינן ספורין כו'. דאי
תרי גוויי אילן. איכא
דאמרי (הכל) [בבב"ר]
(פ"ט) [שבת] ליה
גודריתא דקני כמא מיהא.